

บทที่ ๘

การประเมินและการปรับปรุงนวัตกรรม

ผศ.ดร.ทิพย์ ชันแก้ว

ป.ธ.๙, พธ.ด.(พุทธจิตวิทยา)

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

- เมื่อศึกษาบทที่ ๘ จบแล้ว นักศึกษาสามารถ
- ๑.อธิบายการประเมินนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนได้
- ๒.อธิบายกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมได้

๘.๑ ความนำ

- การวัดและการประเมินผล เป็นกระบวนการหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากการวัดเป็นการตรวจสอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนในรูปของคะแนนหรือคำบรรยายที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกทั้งในระยะเวลาก่อน ระหว่าง หรือหลังจากการเรียนการสอน ส่วนการประเมินผลเป็นกระบวนการนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวัดมาพิจารณาตัดสินว่าผู้เรียนสามารถบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาเพียงใด

๘.๒ ความหมาย

- กระบวนการใช้ดุลยพินิจ และหรือค่านิยมและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการเปรียบเทียบผลที่วัดได้กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และการประเมินหมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ (เชิงคุณค่า) เพื่อช่วยให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด(สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

๘.๒ ความหมาย

- การประเมิน เป็นการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่เป็นจริง(What is) กับสิ่งที่ควรจะเป็น (What should be) และการใช้ข้อมูลความไม่สอดคล้องเป็นหลักในการตัดสินใจสรุปผลการดำเนินงาน(ไทเลอร์)
- การประเมิน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างได้มาตรฐาน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ(ครอนบาค (Cronbach)

๘.๒ ความหมาย

- การประเมินเป็นการเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างการปฏิบัติตามที่วางแผนกับการปฏิบัติตามที่เป็นจริง และผลลัพธ์ที่คาดหวังตามแผนกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง ความสอดคล้อง ไม่สอดคล้องที่เกิดขึ้น แสดงถึงข้อดีข้อเสียของโครงการ(โปรแ่วส)

๘.๒ ความหมาย

- กระบวนการที่ได้มาซึ่งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกเพื่อนข่าวสารที่เหมาะสม การรวบรวมและวิเคราะห์ข่าวสารเพื่อรายงานข้อสรุป เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ทำการตัดสินใจในการเลือกหนทางต่าง ๆ ที่เป็นไปได้(อัลคิน)

๘.๒ ความหมาย

- การประเมินเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ว่ามีมากน้อยเพียงใด เป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ กล่าวคือ โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด(สมคิด พรหมจ้อย)

๘.๓ ความสำคัญ

- ๘.๓.๑ การประเมินเป็นเครื่องรับรองคุณภาพในการให้บริการ ถึงแม้จะไม่สามารถประกันผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุดของโครงการได้
- ๘.๓.๒ การประเมินผลช่วยให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับหน่วย งานในพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ

๘.๓ ความสำคัญ

- ๘.๓.๓ การประเมินผล ช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลัง โดยสามารถจะทราบได้ว่าโครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนกว่ากัน ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการคัดเลือกโครงการ
- ๘.๓.๔ การประเมินผลช่วยให้ได้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับบริการ ข้อมูลประเภทนี้ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดและปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน

๘.๓ ความสำคัญ

- ๘.๓.๕ การประเมินผลช่วยให้ทราบถึงผลผลิตโครงการทั้งใน
ด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไป ถึงแม้ว่าการ
ดำเนินโครงการต่าง ๆ ล้วนมีแต่จุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ผลผลิตที่
พึงประสงค์เป็นหลัก แต่ในความเป็นจริงแล้ว ก็อาจจะมี
ผลผลิตบางส่วนที่ไม่พึงประสงค์เกิดตามมาด้วย

๘.๔ การประเมินนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน

- กรณี นำ E- learning มาใช้ในการเรียนการสอน

สำหรับเกณฑ์การพิจารณาหรือประเมินคุณภาพของ นวัตกรรมดังกล่าว มีหน่วยงานและนักการศึกษาซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ กรมวิชาการ หลักสูตร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และชม **ภูมิภาค ได้** เสนอแนะเกณฑ์และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

กรมวิชาการ

- ๑.ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) โดยพิจารณาจากการที่ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างชัดเจน
- ๒.ความมีประสิทธิภาพ (Productivity) โดยพิจารณาจากนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนการสอน

กรมวิชาการ

- ๓.ความประหยัด (Economy) โดยพิจารณาว่าเมื่อนำนวัตกรรมฯ ไปใช้สอนแล้วเกิดความคุ้มค่ากับการลงทุน ทั้งด้านทุนทรัพย์ แรงงาน และระยะเวลาที่เสียไป
- ๔.คุณลักษณะที่ดี หมายความว่า นวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เนื้อหาวิชา

ครูสุภา

- ๑.คุณค่าทางวิชาการ ได้แก่ กระบวนการคิดที่เชื่อมโยง และสัมพันธ์เป็นระบบสมเหตุสมผล แสดงถึงแนวคิด หลักการ ทฤษฎี หรือจุดเน้นของนวัตกรรมที่พัฒนา
- ๒.ประโยชน์ของนวัตกรรม เป็นผลงานที่นำสู่การพัฒนาด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องเกิดการเรียนรู้กันทั้งในระดับโรงเรียนและส่งผลถึงชุมชน
- ๓.การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน ตัดสินใจ ประเมิน และชื่นชมในผลงานที่เกิดขึ้น

ชม ภูมิภาค (๒๕๔๙ : ๑๑๐)

- ๑.มีประโยชน์มากกว่า เช่น ช่วยเพิ่มความมีศักดิ์ศรีทางสังคม ให้
ความสะดวกในการนำไปใช้
- ๒.ตรงกับความต้องการ เช่น ตรงกับประสบการณ์ที่ผ่านมา ตรงกับ
ค่านิยมของผู้เรียน
- ๓. เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน
- ๔.ทดลองปฏิบัติได้ เป็นการทดลองเล็ก ๆ ประหยัด ไม่สิ้นเปลือง
- ๕.สังเกตเห็นได้ โดยเฉพาะเกิดผลแก่เป้าหมายอย่างเห็นได้ชัดเจน

ชม ภูมิภาค (๒๕๔๙ : ๑๑๐)

- ๑.มีประโยชน์มากกว่า เช่น ช่วยเพิ่มความมีศักดิ์ศรีทางสังคม ให้
ความสะดวกในการนำไปใช้
- ๒.ตรงกับความต้องการ เช่น ตรงกับประสบการณ์ที่ผ่านมา ตรงกับ
ค่านิยมของผู้เรียน
- ๓. เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน
- ๔.ทดลองปฏิบัติได้ เป็นการทดลองเล็ก ๆ ประหยัด ไม่สิ้นเปลือง
- ๕.สังเกตเห็นได้ โดยเฉพาะเกิดผลแก่เป้าหมายอย่างเห็นได้ชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- กำหนดเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพของนวัตกรรมการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการนวัตกรรมการศึกษา จากท้องถิ่นสู่สากล
- ๑.ความเป็นนวัตกรรม โดยพิจารณาจากการเป็นผลงาน วิธีการ กระบวนการ หรือองค์ความรู้ที่ส่งผลต่อเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ
- ๒.กระบวนการพัฒนานวัตกรรม แบ่งเป็นหัวข้อย่อย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๑ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนำไปใช้อย่างชัดเจน

๒.๒ การออกแบบนวัตกรรมมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา

และความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

๒.๓ การนำไปใช้ มีการดำเนินกิจกรรมของนวัตกรรม

ตามที่ออกแบบไว้จริง

๒.๔ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทั้งจากภายใน

และนอกหน่วยงาน

๒.๕ ผลที่เกิดขึ้นเกิดจากการนำนวัตกรรมไปใช้ตามวัตถุประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ๓.คุณค่าของนวัตกรรม
- ๓.๑ ความสามารถในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาคุณภาพ

ของกลุ่มเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

๓.๒ การใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้อง

กับบริบทของหน่วยงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ๓.๓ การเรียนรู้ร่วมกันทั้งหน่วยงาน
- ๓.๔ การนำไปใช้อย่างและสะดวก
- ๓.๕ การยอมรับ โดยมีการเผยแพร่และการนำไปใช้ทั้งภายในและนอกหน่วยงาน

๘.๕ กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

- โรเจอร์ กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม ว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลหรือหน่วยที่ทำหน้าที่ตัดสินใจยอมรับ หรือปฏิเสธนวัตกรรมรับทราบว่า มีนวัตกรรมเกิดขึ้นและทราบ ถึงหลักการทำงานของนวัตกรรม

ทฤษฎี แคมมณี

- ๑.การระบุปัญหา (Problem) ความคิดในการพัฒนานวัตกรรมส่วนใหญ่จะเริ่มต้นที่การมองเห็นปัญหาในเรื่องนั้น และมีความต้องการจะแก้ไขปัญหานั้นเพื่อให้เกิดสภาพการณ์หรือผลที่ดีขึ้น
- ๒.การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) เมื่อระบุปัญหาได้ชัดเจนแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนานวัตกรรมว่า นวัตกรรมที่จะพัฒนานั้นควรมีคุณสมบัติหรือประสิทธิภาพอย่างไร และเพียงใด

ทีศนา แชนมณึ

๓.การศึกษาข้อจำกัดต่าง ๆ (Constraints) ก่อนที่จะมึ การประดึษฐ์คึดคึ้นนวัตรกรรมต่าง ๆ ซึ้นมา ผู้พัฒนา จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลเก็ยวกับลักษณะของปัญหาและ ข้อจำกัดต่าง ๆ

๔. การประดึษฐ์คึดคึ้นนวัตรกรรม (Innovation) ได้แก็ การแสวงหาทางเล็อกในการแก็ปัญหา ซึ้นต้องอาศัย ความรู้ ประสบการณ็ ข้อมูล และความคิดสร้าางสรรรค์ ของผู้ประดึษฐ์คึดคึ้น นวัตรกรรมที่สร้าางซึ้นอาจเป็นการ นำของเก่ามาดัดแปลงหรือปรับปรุรง

ทศนา แชนมณ

- ๕.การทดลองใช้ (Experimentation) เมื่อคิดค้นหรือประดิษฐ์นวัตกรรมได้แล้ว ขึ้น ตอนที่สำคัญและจำเป็นมากก็คือ การทดลองใช้นวัตกรรมนั้น ซึ่งประกอบด้วย การทดลองใช้การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข
๖. การเผยแพร่ (Dissemination) เมื่อแน่ใจว่านวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามที่ต้องการ นวัตกรรมนั้นก็พร้อมที่จะได้รับการเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับ

ทีศนา แชนมณึ

๒.๑ การเผยแพร่ที่อิงการใช้อำนาจสนับสนุนจากเบื้องสูงเป็นการเผยแพร่โดยการชักจูงให้ผู้มีอำนาจในระดับสูงเห็นความสำคัญ ของการใช้นวัตกรรม

๒.๒ การเผยแพร่แบบใช้มนุษยสัมพันธ์ เป็นการเผยแพร่โดยการชักจูงบุคคลที่จะใช้หรือเกี่ยวข้องกับการใช้นวัตกรรม

ทฤษฎี แคมมณี

๖.๓ การเผยแพร่ใช้นวัตกรรม รูปแบบนี้เป็นการเผยแพร่ถึงตัวผู้ใช้นวัตกรรมโดยตรง ซึ่งจะเป็นกลุ่มประชากรที่ต่างจากข้อ ๖.๒ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ยอมรับ

๖.๔ การเผยแพร่แบบผสม การเผยแพร่แบบนี้เป็นการเผยแพร่นวัตกรรมผ่านตัวกลาง ซึ่งก็คือผู้ทำหน้าที่เชื่อมระหว่างกลุ่มผู้ที่ต้องการเผยแพร่นวัตกรรมกับกลุ่มผู้ต้องการใช้นวัตกรรม

ทฤษฎี แคมมณี

๗. การยอมรับหรือต่อต้านนวัตกรรมนั้น เมื่อ
นวัตกรรมได้รับการเผยแพร่ผ่านไประยะเวลา
พอสมควร นวัตกรรมนั้นจะได้รับการพิสูจน์อย่าง
แท้จริงว่า ได้รับการยอมรับในระดับใด บาง
นวัตกรรมอาจได้รับการยอมรับถึงขั้นนำไปใช้
อย่างแพร่หลายในระบบงานปกติ

๘.๖ การประเมินนวัตกรรมของ e-learning

- ๑.ความมีประสิทธิภาพ
- ๒.ความมีประสิทธิภาพ
- ๓.ความประหยัด
- ๔.คุณลักษณะที่ดี
- ๕.คุณค่าทางวิชาการ
- ๖.ประโยชน์ของนวัตกรรม
- ๗.การมีส่วนร่วม
- ๘.ความเป็นนวัตกรรม
- ๙.กระบวนการพัฒนานวัตกรรม
- ๑๐.คุณค่าของนวัตกรรม

การประเมินนวัตกรรมของ e-learning

- ๑๑.ตรงกับความต้องการ
- ๑๒.เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน
- ๑๓.ทดลองปฏิบัติได้
- ๑๔.เกิดผลแก่เป้าหมายได้ชัดเจน

สรุปท้ายบท

- การประเมินมีส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากผู้ปฏิบัติได้ทราบถึงผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด มีข้อบกพร่องอย่างไรบ้าง และจะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในส่วนใดที่จะเป็นผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ข้อสอบท้ายบท

- กรมวิชาการ ได้กล่าวการประเมินคุณภาพ
นวัตกรรมควรพิจารณาคุณสมบัติที่
ประการ ?
- ชม ภูมิภาค ได้กล่าวถึงนวัตกรรม
การศึกษาที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม
และเป็นที่ยอมรับว่าต้องมีคุณสมบัติเท่าไร

